

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for One Gewog One Product (OGOP), Queen's Project Office, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2022 under QPO are:

1. Develop and promote Herbal Tea Production Unit
2. Construction of Solar Dryer Parabola Dome
3. Construction of Bamboo collection and Processing Center.
4. Construction of Honey Collection and Processing Center

བོད་ལྗོངས་བཟང་འཕེལ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྤྲོད་སྟེན་

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཚེ་སྲོག་མ་དད་ལྡན་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་པ་(Category B) རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོད་སྟེན་ས་ཁོངས་ནང་སྤོང་མིའི་མི་སེར་དང་ ཡང་ན་ སྤྲོད་སྟེན་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་ རྒྱུ་རྐྱེན་ཏེ་འཛུལ་སྤྲོད་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤོང་མིའི་མི་སེར་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་རྒྱུ་རྐྱེན་སྤོང་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞི་བཟུང་ནི་ཉེན་ ཁ་ཡོད་པ་དང་ གལ་སྲིད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུང་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱུ་ནི་དང་ རྩ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཚེ་སྲོག་མ་དད་ལྡན་ལུ་ རྒྱུ་རྐྱེན་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྗོངས་ མཐའ་འཁོར་གནས་ རྒྱུང་ས་དང་ མི་སྲིད་གཞི་བཟུང་ལུ་ཡུན་བརྟེན་གྱི་ཕན་བཏུག་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བཞིན་མཚན་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཚེ་སྲོག་མ་དད་ལྡན་གྱི་སྤོང་བྱུས་ལམ་སྟེན་དང་འཁྲིལ་ ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་འོས་འབབ་གཞི་འདི་དགོས་དེ་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟེན་དང་ དུས་དང་དུས་སུ་མི་དམངས་ལུ་གསལ་ བ་བཤད་ནི་འདི་དགོས་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་འོས་འབབ་གཞི་འདི་ནང་ སློབ་ཀྱི་དང་སྲོག་ཚགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྤྲོད་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་ དང་བཟང་སྤོང་ཚུ་གསལ་སྟེན་འབད་མེད་ཡིན་པ་དང་ འདི་ཡང་ལས་སྤོང་གནས་སེལ་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤྲོད་གི་ རྒྱུ་རྐྱེན་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་ལུ་གཞི་བཟུང་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤྲོད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་འོས་འབབ་ གཞི་བཟོ་དགོ། འཛུལ་སྤོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྲོད་མ་བཟུགས་པའི་ཏེ་མ་གཞི་བཟུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཚུག་བཟུམ་དུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་ གནས་སྐྱད་འཛུལ་སྤོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཏེ་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟུགས་དགོས་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་འཛུལ་སྤོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྲོད་ མི་སྲིད་ ལུ་འགན། བརྟེན་དང་སྐྱེན་ལྷན་ དེ་ལས་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་སློབ་ལས་འགུལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུ་དགོས་ཡིན། འཛུལ་སྤོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གཏང་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉེན་བཤད་ཚུ་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གཏང་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་དགོ། གལ་ གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གཏང་ཡོད་མི་དོས་འཛུལ་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་ བཅའ་སྲིག་ཚུ་དགོས་ཡིན། སློབ་ཀྱི་དང་སྲོག་ཚགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ཚོད་ཀྱི་མཚར་གཞི་ལས་སྤྲོད་འཁྲིལ་ཏེ་ དམ་བོ་དང་སྐྱེན་ལྷན་ བསྐྱར་ལེན། ཚེས་ དཔུང་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་མི་སྲིད་འོས་འབབ་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་ཡིན།

- མི་དབང་རྒྱལ་བཟུམ་མཚན་གི་ལས་འགུལ་ཡིག་ཚང་གི་འོག་ རྟེན་འོག་ལས་སྤོང་དེའི་ དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ རྒྱུ་རྐྱེན་མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱད་དང་ མི་སྲིད་འོས་འབབ་གཞི་དགོས་ཡོད་པའི་ལས་སྤྲོད་ཡང་།
- ༡༽ རྩོ་ཤོང་གི་རྩ་ བཟོ་སྐྱེན་ལུ་གཞི་བཟུགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཏང་ནི།
- ༢༽ ཉེ་དྲོད་ལས་བརྟེན་པའི་ ལྷན་དབྱེཐབས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་འབྲུལ་རྒྱུ་ལོ།
- ༣༽ ལྷ་བསྐྱེད་དང་བཟོ་སྐྱེན་ལུ་བརྒྱུ་ལོ།
- ༤༽ སྤྲོད་སྟེན་ལུ་བཟོ་སྐྱེན་ལུ་བརྒྱུ་ལོ།